

นิทานสุภาษิตจีน (138)

成语故事 (一百三十八)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 一暴十寒 Yī pù shí hán (อี พู ฉือ หาน) โดยคำว่า 暴 pù (พู) แปลว่า ตากแดด วางไว้ในที่มีแสงอาทิตย์ 十 shí (ฉือ) แปลว่า สิบลับ 寒 hán (หาน) แปลว่า หนาวเย็น วางไว้ในที่มีมืดแสงไร้แสง เมื่อนำมารวมกันแปลว่า ให้ได้รับแสงอาทิตย์หนึ่งวันแล้วเอาไว้ในที่ไร้แสงสิบลับวัน จะใช้เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของคนที่มีมักทำอะไรไม่จริงจัง จิตใจโลเลไม่มั่นคง หรือทำอะไรก็ไม่ทำให้ถึงที่สุด ซึ่งน่าจะใกล้เคียงกับภาษิตไทยที่ว่า สามวันดีสี่วันไข้ นั่นเอง ดูตัวอย่างจากนิทานสุภาษิตนี้

ในยุคสมัยปลายยุคสมัยรัฐศึก 战国/戰國 Zhàn Guó (จ้านกั๋ว) (475—221 ปีก่อน ค.ศ.) แม้ว่าจะเป็นยุคที่ดูชื่อแล้วน่ากลัว เพราะจะคิดว่าเป็นยุคที่มีแต่ศึกสงคราม แต่ไหนเลยจะคาดคิดได้ว่า ยุคนี้ของจีนกลับเป็นยุคแห่งความเจริญรุ่งเรืองของปรัชญา แนวคิด และศิลปะต่างๆ ในยุคนี้มีหลายสำนักวิชาที่ต่างก็ออกมาเผยแพร่แนวคิดของตนเอง จนก่อให้เกิดการแข่งขันกันทางความคิด หรือที่เรียกว่ายุคร้อยสำนักประชันแข่งขัน 百家争鸣/百家争鸣 bǎi jiā zhēng míng (ไปเจียเจิงหมิง) หนึ่งในผู้มีชื่อเสียงก็คือเม้งจื่อ 孟子 mèngzǐ ตัวแทนจากสำนักขง 儒家 Rújiā (หฺรูเจีย) เขาได้ไปช่วยงานบริหารบ้านเมืองแคว้นฉี หลังจากรับใช้เจ้าเมืองฉีได้ปีเศษ ก็พบว่า

เจ้าเมืองแคว้นฉีเป็นคนที่ไม่เอาไหนเสียเลย เป็นคนที่จิตใจไม่มั่นคง เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาเสมอ และเป็นคนหูเบาเชื่อพวกขุนนางที่ชอบพูดเอาใจ ทำให้เม้งจื่อรู้สึกละเหี่ยวใจยิ่งนัก จึงเข้าพบเจ้าเมืองฉี และพูดเชิงเหน็บเจ้านายตนเองว่า

อันต้นกล้าไม้โต ไม่ว่าจะดีจะแข็งแรงสักเพียงใดก็ตาม หากเราให้มันถูกแสงอาทิตย์วันหนึ่ง แล้วไม่เอาไปไว้ในที่ร่มไร้แสงสักสิบลับวัน กล้าไม้ที่แข็งแรงนั้นก็ยากจะเติบโตได้ และไม่นานมันก็จะเฉาตายไปเอง แล้วพูดต่อว่า ท่านให้ข้าพเจ้ามาช่วยปรับปรุงระบบบริหารบ้านเมือง ข้าพเจ้านำเสนอให้ท่านอย่างรอบด้าน และท่านเองก็เห็นด้วยเป็นอย่างดี แถมยังได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว นี่ไม่ทันถึงปี ท่านก็ไปฟังเหล่าขุนนางจอมสอพลอทั้งหลาย แล้วก็มาเปลี่ยนแปลงยกเลิกเสียกลางคัน เช่นนี้แล้วบ้านเมืองจะเข้มแข็ง และรุ่งเรืองได้อย่างไรกันพร้อมกับพูดตำหนิ ท่านเป็นเจ้าเมือง แต่กลับไม่ได้ตั้งใจศึกษางานบริหารให้ดี จิตใจก็ไม่มั่นคง ก็เหมือนสุดยอดนักเล่นหมากกระดานแห่งยุค ที่รับลูกศิษย์ไว้สองคน คนหนึ่งตั้งใจร่ำเรียนเคล็ดลับ กลยุทธ์การเดินหมากต่างๆ จากอาจารย์ แต่อีกคนกลับมีจิตใจออกแวง รอแต่เวลาเลิกเรียน ใจก็หิวแต่จะไปไต่ยั้งนงเมื่อเป็นเช่นนี้ ลูกศิษย์คนที่ตั้งใจเรียนก็เลยกกลายเป็นคนที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาจารย์ แต่อีกคนกลับไม่

(ที่มาภาพ : <http://image.baidu.com/search>)

ประสบความสำเร็จใด นี่ไม่ใช่เพราะเขาโง่ หรือฉลาดผู้ศิษย์อีกคนไม่ได้ แต่เป็นเพราะเขาไม่มีความตั้งใจ ไม่มีความเด็ดเดี่ยว สุดท้ายก็เลยเรียนไม่สำเร็จ

แล้วเมื่งจ้อก็วกกลับมาเรื่องงานแล้วพูดสรุปว่า การบริหารบ้านเมืองก็เป็นเช่นเดียวกัน จะปฏิรูปร้อยอย่างไรก็ต้องทำให้มันถึงที่สุดเลือกทำแล้วต้องไม่เลิกเสียดกลางคัน

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻：学习或工作等常常间断，没有恒心。

成語比喻：學習或工作等常常間斷，沒有恒心。

Chéngyǔ bǐyù： Xuéxí huò gōngzuò děng chángcháng jiānduàn, méiyǒu héngxīn.

เฉิงยฺหวี่ ปี้ยวี่: เสวสี ฮั่ว กงจั่ว เต็ง ฉางฉาง เจียนตัน, เหมยโหย่ว เหิงซิน

สุภาษิตเปรียบว่า ไม่มีความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนหรือการทำงาน

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

他对于上学很随便，想来上就来，不想来就找借口，他这种一暴十寒的作法，最后能学到什么东西呢？

他對於上學很隨便，想來上就來，不想來就找借口，他這種一暴十寒的作法，最後能學到什麼東西呢？

Tā duìyú shàngxué hěn suíbiàn, xiǎng lái shàng jiù lái, bù xiǎng lái jiù zhǎo jièkǒu, tā zhè zhǒng yī pù shí hán de zuòfǎ, zuìhòu néng xué dào shénme dōngxī ne?

ทา ตู่ยฺหวี่ ฉ่างเสว เทิน สุยเปี่ยน, เสียงโหล ฉ่าง จั่ว โหล, ปู้ เสียง โหล จั่ว จ่าว เจี้ยไซ่ว, ทา เจ้อ โจ่ง ฮี พู่ ฉือ หาน เตอะ จั่ว ฝ่า, จุยโหว่ เหมิง เสว เต้า ฉินเมอะ ตงซี เนอะ

เขาไม่ใส่ใจต่อการเรียนของตัวเองมากเลย นี่ก็อยากไปเรียนก็ไป ไม่อยากไปก็หาข้ออ้างต่างๆ นานา พฤติกรรมแบบสามวันดีสี่วันไข้แบบนี้แล้ว สุดท้ายจะเรียนรู้อะไรติดตัวได้เลย

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง